

قانون اصلاح قوانین و مقررات مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران

(مصوب ۱۳۷۱/۱۱/۲۵ با اصلاحات ۱۳۷۶/۳/۱۲)

فصل اول- کلیات

ماده ۱- به منظور تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) و نظارت بر اجرای آنها و همچنین انجام تحقیقات مربوط، مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران که در این قانون اختصاراً مؤسسه نامیده می‌شود به موجب مواد بعدی این قانون انجام وظیفه خواهد نمود.

ماده ۲- مؤسسه دارای شخصیت حقوقی مستقل کشوری بوده و به صورت غیرانتفاعی اداره می‌شود.

تبصره- تشکیلات تحقیقاتی مؤسسه معادل پژوهشگاه محسوب و از مقررات مربوطه تبعیت نموده و از امکانات آن برخوردار خواهد شد.

فصل دوم- موضوع

ماده ۳- وظایف مؤسسه مبتنی بر تحقیقات، تدوین و اجرای استاندارد به شرح زیر است:

۱- تعیین، تدوین و نشر استانداردهای ملی (رسمی) به عنوان تنها مرجع رسمی این وظیفه در کشور.

۲- انجام تحقیقات به منظور تدوین استاندارد، بالا بردن کیفیت کالاهای تولید داخلی، کمک به بهبود روشهای تولید و کارآیی صنایع.

۳- ترویج استانداردهای ملی.

۴- نظارت بر اجرای استانداردهای اجباری.

۵- کنترل کیفی کالاهای صادراتی مشمول استاندارد اجباری و جلوگیری از صدور کالاهای نامرغوب به منظور فراهم نمودن امکانات رقابت با کالاهای مشابه خارجی و حفظ بازارهای بین‌المللی.

۶- کنترل کیفیت کالاهای وارداتی مشمول استاندارد اجباری به منظور حمایت از مصرف کنندگان و تولیدکنندگان داخلی و جلوگیری از ورود کالاهای نامرغوب خارجی.

۷- ترویج سیستم بین‌المللی یکاها (SI) به عنوان سیستم رسمی اوزان و مقیاسها در کشور و کالیبره کردن وسائل سنجش.

۸- آزمایش و تطبیق نمونه کالا با استانداردهای مربوط، اعلام مشخصات و اظهار نظر مقایسه‌ای و صدور گواهینامه‌های لازم.

تبصره ۱- تعیین و تدوین و نشر و نظارت بر اجرای استانداردهای مواد دارویی بر عهده وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی می‌باشد.

تبصره ۲- نظارت بر اجرای استانداردهای مربوط به انرژی هسته‌ای بر عهده دستگاه ذریع می‌باشد.

تبصره ۳- آزمایشگاههایی که تأییدیه لازم را از مؤسسه دریافت نموده باشند می‌توانند در رابطه با تطبیق ویژگی کالاها با استانداردهای ملی مربوط اظهار نظر نمایند.

تبصره ۴- آزمایشگاههای مؤسسه (جز در موارد مواد دارویی) در زمینه تعیین ویژگی کالاها و مقایسه آن با استانداردهای مربوط و تنظیم کردن (کالیبره کردن) وسایل سنجش، به عنوان آزمایشگاههای مرجع در کشور شناخته می‌شوند.

ماده ۴- مؤسسه موظف است نسبت به تعیین کیفیت و ویژگیهای کالاهای ساخت داخل و وارداتی که از نظر ایمنی و بهداشت عمومی حائز اهمیت می‌باشند اقدام و نتایج حاصل را جهت اطلاع عموم و مراجع ذریع اعلام نماید.

ماده ۵- مؤسسه می‌تواند به منظور کنترل کیفی و کمی مواد اولیه و ساخت تا مرحله بسته‌بندی، بارگیری، حمل، تخلیه و انتقال کالا به محل مصرف و در جهت رقابت با مؤسسات و شرکتهای مشابه خارجی با تصویب هیأت وزیران، از طریق ایجاد نمایندگی یا شعبه در خارج از کشور و ارائه خدمات بازرسی به بخشهای دولتی و غیردولتی براساس ضوابطی که به تصویب شورای عالی استاندارد می‌رسد، فعالیت نماید.

تبصره- مؤسسه تنها مرجع رسمی برای تأیید صلاحیت شرکتهای و مؤسسات بازرسی‌کننده داخلی و خارجی (سورویانس) می‌باشد.

ماده ۶- مؤسسه می‌تواند با تصویب شورای عالی استاندارد، اجرای استاندارد کالاها و یا بخشی از یک استاندارد و یا آیین‌های کار را که از نظر ایمنی حفظ سلامت عمومی و حصول اطمینان از کیفیت فرآورده و حمایت از مصرف‌کننده و یا سایر جهات رفاهی و اقتصادی ضروری باشد با تعیین مهلت‌های لازم که از سه ماه کمتر نخواهد بود، اجباری اعلام نماید.

تبصره ۱- مؤسسه مکلف است اجباری کردن استانداردها و آیین‌های کار و مهلت اجرای آنها را در دو نوبت به فاصله ده روز در روزنامه رسمی دادگستری جمهوری اسلامی ایران و دو روزنامه کثیرالانتشار آگهی و از طریق سایر رسانه‌های گروهی نیز به اطلاع عموم برساند.

تبصره ۲- کیفیت مواد و کالاهای وارداتی بر حسب ضرورت و اولویت و توجه به مسائل ایمنی و بهداشتی و اقتصادی باید با استانداردهای ملی جمهوری اسلامی ایران و یا استانداردهای کشور مبدا و یا استانداردهای معتبر و مورد قبول مؤسسه منطبق باشد.

اولویت مواد و کالاها را شورای عالی استاندارد تعیین می‌نماید.

تبصره ۳- مؤسسه می‌تواند به منظور جلوگیری از صدور کالاهای نامرغوب و حفظ بازارهای بین‌المللی تدریجاً اجرای استاندارد کالاهای صادراتی و درجه‌بندی آن را اجباری نماید.

تبصره ۴- در مواردی که اجرای استاندارد درباره فرآورده‌هایی اجباری اعلام می‌گردد اعطاء هرگونه تسهیلات به واحدهای تولیدکننده این قبیل فرآورده‌ها از سوی وزارتخانه‌ها و سازمانهای مختلف دولتی و نیز تبلیغات رسمی این فرآورده‌ها از طریق رسانه‌های ارتباط جمعی منوط به داشتن پروانه کاربرد علامت استاندارد یا تأییدیه مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران خواهد بود.

ماده ۷- عیار رسمی مصنوعات فلزات گرانبها در استاندارد رسمی مربوط تعیین می‌گردد. تبصره- تدوین استاندارد، نشر آگهی‌های قانونی، اجرای استاندارد، علامت‌گذاری و کنترل استاندارد مصنوعات فلزات گرانبها تابع مقررات کلی این قانون است و مؤسسه تنها مرجع قانونی انگ‌گذاری و تعیین عیار فلزات گرانبهاست.

ماده ۸ - تدوین استاندارد اوزان و مقیاس‌ها و وسائل سنجش، اجرای استاندارد، نشر آگهی‌های قانونی، علامت‌گذاری و کنترل و نظارت و آزمایش ادواری اوزان و مقیاس‌ها و وسائل سنجش تابع مقررات کلی این قانون است.

ماده ۹- هرگاه اجرای استاندارد در مورد کالاهایی اجباری اعلام شود، پس از انقضای مهلت‌های مقرر، تولید، تمرکز، توزیع و فروش اینگونه کالاها با کیفیت پایین‌تر از استاندارد مربوط و یا بدون علامت استاندارد ایران ممنوع و با رعایت شرایط و امکانات خاکی و دفعات و مراتب جرم و مراتب تعزیر اعم از احضار، وعظ، تذکر، توبیخ، تهدید و اخذ تعهد و حبس از یک ماه تا دو سال و جزای نقدی از یکصد هزار ریال تا پنجاه میلیون ریال به حکم محاکم صالحه محکوم خواهند شد.

تبصره ۱- عدم اجرای آیین‌های کار اجباری پس از انقضای مهلت‌های مقرر مشمول ضوابط این ماده می‌باشد.

تبصره ۲- رعایت کلیه مقررات استانداردهای اجباری در مورد کالاهای وارداتی الزامی خواهد بود.

تبصره ۳- مؤسسه می‌تواند با تصویب شورایی عالی استاندارد مفاد این ماده را درباره کالاهایی که استاندارد تشویقی آنها در کشور اجراء می‌شود، معمول دارد.

تبصره ۴- مؤسسه می‌تواند علاوه بر اعلام جرم و درخواست تعقیب متخلفین موضوع این ماده از مراجع قضایی، فرآورده‌های خارج از استاندارد و فاقد علامت استاندارد را از مراکز تولید، تمرکز، توزیع و فروش جمع‌آوری و توقیف نموده و به منظور جلوگیری از ادامه تولید اینگونه فرآورده‌ها ابزار، ماشین‌آلات و وسائل تولید مربوط را موقتاً لاک و مهر نماید.

تبصره ۵- فرآورده‌های موضوع تبصره ۴ این ماده پس از کشف توسط بازرسان و کارشناسان مؤسسه مورد بررسی کارشناسی قرار گرفته و قابلیت مصرف (انسانی یا حیوانی) و یا بهسازی و اصلاح آن و یا استفاده از آن به عنوان مواد اولیه یا ضایعات و یا احتمالاً معدوم نمودن این قبیل فرآورده‌ها معین گشته و پس از صدور حکم توقیف از سوی مراجع قضایی معدوم و یا به فروش رسیده و وجوه حاصله به حساب خزانه واریز و معادل آن در چهارچوب قانون بودجه کل کشور به مصرف توسعه و تجهیز آزمایشگاههای مؤسسه می‌رسد.

تبصره ۶- مسئولیت کنترل کیفیت فرآورده‌های مشمول استاندارد اجباری در واحدهای تولیدی به عهده افرادی خواهد بود که دارای تحصیلات لازم و تجربه کافی در رشته‌های تولیدی مربوطه

باشند. چگونگی تأیید صلاحیت علمی و فنی و عزل و نصب این افراد به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب وزیرای عضو شورای عالی استاندارد می‌رسد.

ماده ۱۰- هر کاسب و تاجر و یا هر شخص حقیقی و حقوقی که به نحوی به امور تولید، تجارت، ارائه خدمات و داد و ستد عمومی اشتغال دارد، چنانچه دارای اوزان و مقیاسها و وسایل سنجش قلب بوده و یا با اوزان و مقیاسهای تقلبی و یا غیر قانونی داد و ستد کند، با رعایت شرایط و امکانات خاصی و دفعات و مراتب جرم و مراتب تعزیر اعم از احضار، وعظ، تذکر، توبیخ، تهدید، و اخذ تعهد و حبس از دو ماه تا دو سال و جزای نقدی از دویست هزار ریال تا ده میلیون ریال به علاوه به استرداد معادل اموالی که با تقلب کسب کرده با حکم محاکم صالحه محکوم خواهد شد و اوزان و مقیاسها و وسایل سنجش مذکور به نفع مؤسسه ضبط خواهد شد.

ماده ۱۱- هرکس مشخصات فرآورده‌های مشمول استاندارد اجباری را پس از تهیه، تولید یا ساخت تغییر دهد یا از ظروف و وسایل بسته‌بندی مخصوص فرآورده‌های استاندارد شده برای بسته‌بندی و عرضه و فروش فرآورده‌های خارج از استاندارد استفاده کند، یا به قصد تقلب و یا به هر کیفیتی در قوطی، بسته، جعبه و لفاف محتوی فرآورده‌های مشمول استاندارد اجباری دخل و تصرف نماید و یا به جای جنس استاندارد شده جنس دیگری تحت همان عنوان عرضه کند و یا به فروش برساند و یا به قصد تقلب از برگهای آزمایش و تشخیص مشخصات فرآورده‌ها و همچنین پروانه کاربرد علامت استاندارد ایران در غیر مورد استفاده کند و یا علامت استاندارد ایران را بدون دریافت پروانه بر روی محصولات خود بکار برد، به حبس از شش ماه تا دو سال و جزای نقدی از یک میلیون ریال تا پنجاه میلیون ریال محکوم خواهد شد.

ماده ۱۲- هرگاه ارتکاب یکی از جرائم مذکور در این قانون موجب بیماری یا آسیبی گردد مرتکب حسب نتایج حاصله به مجازاتهای زیر محکوم می‌گردد:

۱- در صورتی که مدت معالجه زائد بر دو ماه نباشد مجازات مرتکب شش ماه تا دو سال حبس تعزیری و پانصد هزار تا دو میلیون ریال جزای نقدی.

۲- در صورتی که مدت معالجه زائد بر دو ماه باشد مجازات مرتکب یک تا سه سال حبس تعزیری و یک میلیون تا دو میلیون ریال جزای نقدی.

۳- در صورتی که موجب نقص عضو شود مجازات مرتکب حسب مورد سه تا ده سال حبس تعزیری و دو میلیون تا پنج میلیون ریال جزای نقدی.

۴- در صورتی که منتهی به مرگ شود مجازات مرتکب سه الی پانزده سال حبس تعزیری و سه میلیون تا ده میلیون ریال جزای نقدی خواهد بود.

در تمام موارد فوق در صورت شکایت مصرف‌کننده به شرط اقوی بودن سبب از مباشر، دیه و خسارت مصرف‌کننده براساس قانون مجازات اسلامی و بر طبق حکم محاکم جبران می‌گردد.

ماده ۱۳- بازرسان و کارشناسان مؤسسه مجاز هستند به دستور مؤسسه به محل‌های تولید، بسته‌بندی، تمرکز، عرضه و فروش کالاها و یا خدمات مشمول استانداردهای اجباری وارد شده و به بازرسی و نمونه‌برداری بپردازند.

مسئولین واحدهای تولیدی و خدماتی و محل‌های عرضه و فروش کالاهای مشمول استاندارد اجباری و یا سایر اشخاص چنانچه از ورود بازرسان و کارشناسان مؤسسه جلوگیری به عمل آورند و یا از انجام بازرسی و نمونه‌برداری ممانعت نمایند به حبس از ۵ ماه تا یک سال و جزای نقدی از پانصد هزار ریال تا یک میلیون ریال با حکم محاکم صالحه محکوم خواهند شد.

ماده ۱۴- در صورت تخلف تولیدکننده یا فروشنده از مقررات اعلام شده در رابطه با کالاهای استاندارد شده یا اوزان و مقیاس و وسائل سنجش، با شکایت مشتری و اثبات موضوع، خسارت مشتری حسب مورد تماماً توسط تولیدکننده یا فروشنده با حکم محاکم صالحه پرداخت خواهد شد. ماده ۱۵- مؤسسه می‌تواند برای انجام وظایف خود افراد و مؤسسات ذیصلاح را به عنوان کارشناس استاندارد و تحقیقات صنعتی انتخاب و از آنها استفاده نماید. طرز انتخاب و حدود و اختیارات و میزان حق‌الزحمه کارشناسان طبق آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به تصویب هیأت وزیران خواهد رسید. ماده ۱۶- مؤسسه مجاز است در ازاء خدماتی که انجام می‌دهد بر حسب طبقه‌بندی خدمات و به موجب تعرفه‌ای که راساً تعیین و به تصویب شورایعالی استاندارد می‌رسد کارمزد متناسب دریافت نماید.

ماده ۱۷- مؤسسه موظف است در کلیه گمرکات ورودی و خروجی کشور آزمایشگاه‌های مناسب دایر نماید.

تبصره ۱- کلیه آزمایشگاه‌هایی که بر اساس مصوبه هیأت وزیران از مؤسسه منتزع شده، مجدداً به مؤسسه مسترد خواهد شد.

تبصره ۲- گمرکات کشور موظفند خدمات آزمایشگاهی خود را از آزمایشگاه‌های مؤسسه استاندارد و تحقیقات صنعتی ایران دریافت نمایند.

فصل سوم- ارکان

ماده ۱۸- ارکان مؤسسه عبارتند از:

۱- شورایعالی استاندارد.

۲- رئیس مؤسسه.

شورایعالی استاندارد

ماده ۱۹- ترکیب شورایعالی استاندارد عبارت است از:

۱- رئیس جمهور که ریاست شورایعالی را بر عهده دارد.

۲- وزیران بازرگانی، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، پست و تلگراف و تلفن، جهادسازندگی، دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح، صنایع، فرهنگ و آموزش عالی، کار و امور اجتماعی، کشاورزی، مسکن

و شهرسازی، معادن و فلزات، نفت، نیرو، رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست و دادستان کل کشور.

۳- رئیس اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران.

۴- رئیس مؤسسه به عنوان دبیر شورایعالی استاندارد.

۵- دو نفر کارشناس در امور استاندارد که به پیشنهاد رئیس مؤسسه و به حکم رئیس جمهور برای مدت سه سال به این سمت انتخاب می‌شوند.

تبصره ۱- جلسات شورایعالی استاندارد حداقل سالی یکبار به دعوت رئیس شورایعالی تشکیل و با حضور حداقل دو سوم از اعضا رسمیت می‌یابد و تصمیمات آن با رأی اکثریت مطلق اعضای شورایعالی معتبر خواهد بود.

تبصره ۲- شورای استاندارد استان به ریاست استاندار و دبیری مدیرکل استاندارد منطقه و عضویت مدیران کل وزارتخانه‌ها و سازمانهایی که وزرا و رؤسای آن عضو شورایعالی استاندارد می‌باشند و دو نفر کارشناس به پیشنهاد مدیرکل استاندارد و حکم استاندار تشکیل خواهد شد.

وظایف و اختیارات این شورا به تصویب شورایعالی استاندارد می‌رسد.

تبصره ۳- رئیس مؤسسه استاندارد عضویت شورایعالی حفاظت محیط‌زیست، شورای پژوهش‌های علمی کشور، شورایعالی کار، شورای مرکز توسعه صادرات ایران، شورای ساماندهی مبادی ورودی و خروجی مجاز زمینی کشور و شورایعالی نظارت اطاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران را عهده‌دار خواهد بود.

ماده ۲۰- وظایف و اختیارات شورایعالی استاندارد به شرح زیر است:

۱- رسیدگی به گزارش رئیس مؤسسه در مورد اقدامات و برنامه‌های انجام شده و تعیین خط مشی و سیاست آتی مؤسسه در امور استاندارد کشور.

۲- تعیین خط مشی سیاست‌های کلی مؤسسه در زمینه تدوین استاندارد.

۳- تصویب آیین‌نامه‌های مالی- اداری و استخدامی مؤسسه با رعایت قوانین و مقررات.

۴- تصویب و اصلاح بودجه سالانه مؤسسه.

۵- تصویب اجرای اجباری استانداردها در سراسر کشور.

۶- تصویب تعرفه کارمزد ارائه خدمات سالیانه و خدمات آزمایشگاهی، تحقیقاتی و آموزشی و سایر تعرفه‌های مورد نیاز

مؤسسه همراه با برنامه زمانی اعلام نتایج آزمون.

۷- تصویب ضوابط اجرای استانداردهای اجباری و تشویقی، کنترل ادواری اوزان و مقیاسها.

۸- اتخاذ تصمیم درباره تفویض قسمتی از اختیارات اجرائی مؤسسه به سایر سازمانها.

۹- نظارت بر حسن جریان امور در مؤسسه.

۱۰- رسیدگی به گزارشها و ارزیابی کارهای انجام شده و تجدید نظر در سیاستهای کلی مؤسسه در صورت لزوم.

۱۱- تصویب حساب درآمد و هزینه سالانه مؤسسه که به منزله تفریح بودجه و مفاصاحساب مؤسسه در هر سال می‌باشد.

۱۲- تصویب حدود وظایف- روش کار و نحوه انتخاب اعضای کمیته‌های ملی استاندارد به پیشنهاد مؤسسه.

۱۳- اتخاذ تصمیم در مورد روابط همکاری در زمینه استاندارد با سازمانهای علمی و مؤسسات مشابه خارجی در چهارچوب مقررات مملکتی.

۱۴- تصویب ضوابط مربوط به ارائه خدمات بازرسی مؤسسه به بخشهای دولتی و غیردولتی.

۱۵- تصویب چارت سازمانی مؤسسه و تعیین پستهای سازمانی مورد نیاز به پیشنهاد رئیس مؤسسه.

۱۶- تصویب طرح علائم استاندارد به عنوان علائم رسمی دولتی.

رئیس مؤسسه

ماده ۲۱- رئیس مؤسسه به پیشنهاد وزیر صنایع و تصویب شورایعالی استاندارد و حکم رئیس جمهور برای مدت ۳ سال انتخاب می‌شود. انتخاب رئیس مؤسسه برای دوره‌های بعد بلامانع می‌باشد.

ماده ۲۲- رئیس مؤسسه بالاترین مقام اداری- مالی و فنی مؤسسه بوده و مسؤول اداره کلیه امور اداری، اجرائی، تحقیقاتی و آموزشی مؤسسه و واحدهای تابعه می‌باشد. عزل و نصب و تعیین حقوق کارکنان براساس آیین‌نامه‌های مربوط در حدود اعتبارات مصوب از اختیارات رئیس مؤسسه خواهد بود.

ماده ۲۳- کلیه چکها و اسناد و اوراق مالی باید به امضای رئیس و ذیحساب مؤسسه و یا نمایندگان تام‌الاختیار آنان برسد.

فصل چهارم- سایر مقررات

ماده ۲۴- درآمدهای مؤسسه در قبال خدمات آزمایشگاهی، تحقیقاتی، آموزشی، بازرسی و نظارت بر اجرای استانداردهای اجباری و تشویقی و کاربرد علامت استاندارد، به حساب خزانه واریز و معادل آن حسب قانون بودجه کل کشور در اختیار مؤسسه قرار می‌گیرد.

ماده ۲۵- کمکهای دولت متناسب با نیازمندیهای مؤسسه هر ساله در بودجه کل کشور منظور خواهد شد.

ماده ۲۶- بودجه‌های غیرپرسنلی مؤسسه از محل کمکهای دولتی و درآمدهای اختصاصی براساس ضوابط و مقررات عمومی و قانون بودجه کل کشور به مصرف خواهد رسید.

ماده ۲۷- مؤسسه تابع قانون استخدام کشوری و قانون نظام هماهنگ پرداخت کارکنان دولت مصوب ۱۳/۶/۱۳۷۰ مجلس شورای اسلامی خواهد بود.

ماده ۲۸- رئیس مؤسسه حکم معاون وزیر صنایع را خواهد داشت و از نظر حقوقی و استخدامی تابع مقررات مربوط خواهد بود.

ماده ۲۹- مأمورین انتظامی در کلیه مراحل اجرای این قانون مکلف به همکاری با بازرسان و کارشناسان مؤسسه خواهند بود.

ماده ۳۰- از تاریخ تصویب این قانون کلیه قوانین و مقررات مغایر لغو می‌گردد.

قانون فوق مشتمل بر ۳۰ ماده و ۲۱ تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ بیست و پنجم بهمن ماه یکهزار و سیصد و هفتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۱/۱۲/۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.